

Twee technieken

Dit document zal de term 'gimmick' in vraag stellen en deze ook benutten om mijn eigen 'praktijk' zo best mogelijk te beschrijven, definiëren. Doorheen deze vraagstelling ben ik blijven vastliggen bij het idee hoe je de kracht van een woord kan gebruiken om iets te verklaren of zelfs te evolveren. Deze praktijk kan je zien opduiken op meerdere vlakken, dit vooral bij 'minderheidsgroepen' zoals bijvoorbeeld de LGBTQIA+. Hierbij maakt men vooral gebruik van woorden die hiervoor op een extreem negatieve manier tegenover hen werden gebruikt om zo zichzelf te bemachtigen. Zij doen dit door deze afkrakende termen op een doorsnee manier of met een humoristische intentie te gebruiken. Hierdoor grijpen zij de macht weg van de 'tegenstrijdige' groep die deze woorden hun originele negatieve kracht hadden gegeven.

De vraag die ik mezelf nu stel is of dat deze bemachtigende techniek nu ook van toepassing kan zijn op mijn gekozen kernwoord; de gimmick. Doordat deze term doorheen de tijd ook een negatief karakter heeft gekregen, niet alleen op grafisch vlak maar ook in een hedendaagse context. Dit is direct zichtbaar als je kijkt naar de Wikipedia definitie; (nuttelozes maar) opvallende eigenaardigheid (gimmick - WikiWoordenboek, z.d.)¹

Is het nu mogelijk, noodzakelijk om deze negatieve connotatie te verwijderen van de gimmick door gebruik te maken van het originele woord in een nieuwe context of zou het een betere oplossing zijn om een heel nieuw kernwoord te creëren. Deze tweede optie is een techniek die eerder in een kunst, culturele context terug te vinden is. Een voorbeeld waar ik direct kan opkomen is die van de 'Psychogeography'; de verkenning van stedelijke omgevingen die de nadruk legt op interpersoonlijke verbindingen met plaatsen en willekeurige routes. [Psychogeography - WikiWoordenboek, z.d.] Dit is een term van Guy Debord die gebruikt maakt van twee bestaande woorden om zo tot een nieuwe term te komen. (Psychologie en geografie)¹

Doorheen dit jaar heb ik al meerdere keren nagedacht over het spel van een nieuwe term te creëren en was ik zelf tot een nieuwe term gekomen voor de gimmick. Ik ben gekomen tot de 'gimm'; een nieuwe term waarbij de 'ick' is verwijderd. De 'ick' is een Engelstalige term die vaak gebruikt wordt om afschuw of weerszin te uiten en door deze te verwijderen heb ik dus letterlijk maar ook figuurlijk de negatieve connotatie verdreven en zo een positieve kracht gegeven aan het woord.

Ik zal gebruik maken van de rest van deze tekst om aan te tonen welke van deze twee technieken het meest van toepassing is voor mijn onderzoek. Ik zal dit aanhalen door een score van beide bij te houden.²

Verskil tussen gimmick en Gimmick/Gimm

Een van de meest prominente kenmerken van de Gimmick/Gimm is hun aantrekkingskracht. Zoals de originele definitie hierboven vermeld is dit zijn enige doel, dit wordt omschreven als iets negatiefs. Het wordt gezien als een klein trucje dat puur alleen bestaat voor dit doel. Bij de Gimmick/Gimm is deze geaardheid nog steeds aanwezig maar wordt deze gecreëerd door een ander aspect.

¹Ik wou even verduidelijken dat ik het negatieve karakter van de gimmick natuurlijk niet gelijkstel aan de meerdere negatieve woorden die doorheen de jaren tegenover de LGBTQIA+ is geraakt. Ik heb dit voorbeeld aangehaald doordat dit in mijn ogen het beste voorbeeld is van een term de-contextualisering.

²Deze scores zullen altijd aan de viterste zijde van het blad te vinden zijn. (hier dus) De tweede techniek staat direct ook gelijk aan het idee van de gimmick doordat men met de 'juiste' combinatie aan woorden direct de context van de nieuwe term kunnen overbrengen. (Vb. Psychogeography; de combinatie van psychologie en geografie geeft door dat het zal gaan over een wetenschap die zal ingaan

op de aarde maar die ook rekening houdt met het menselijk gedrag tegenover deze aarde. Bij deze uitwerking gaat het dus niet enkel over een combinatie van termen maar ook een combinatie van de definities.) Gimmick; I

Bij het creëren, ontwerpen van iets zal het altijd gaan over dat 'iets'. Wat ik hiermee bedoel is dat bij het realiseren van iets er altijd een soort basis nodig is om op verder te bouwen. Het is niet mogelijk om iets te realiseren zonder een onderwerp of een beeld om verder van te werken. Vb. Bij het ontwerpen van een boek cover zal het bijna altijd nodig zijn om het boek te lezen om zo de kern van het boek te kunnen illustreren. Dit houdt ook in dat wanneer iemand meer kennis heeft over een bepaald onderwerp het ontwerp ook beter gelukt zal zijn.

Ik vind persoonlijk dat een 'lelijk' ontwerp dat meer inhoudt toont beter geslaagd is dan een puur esthetisch ontwerp. Hierbij wordt grafisch ontwerp gebruikt als een soort tool om de essentiële vereniging tussen vorm en betekenis vast te stellen. Doorheen mijn praktijk en onderzoek is het duidelijk geworden dat deze visualisering van de essentie het enige kenmerk is dat de Gimmick/Gimm eigenlijk onderscheidt van zijn originele negatieve definitie.

Om deze vereniging tussen vorm en betekenis beter toe te lichten zal het nodig zijn om de volgende werken zorgvuldig uit te leggen. Hierdoor zal de oorspronkelijke opvallende eigenaardigheid duidelijk worden maar ook de visualisering van de essentie die deze ondersteunt.

James Langdon

James Langdon is een zelfstandige grafisch ontwerper waarbij de vereniging tussen vorm en betekenis zeer prominent staat. Langdon ziet zijn werk als een display: een gebaar om iets aan iemand te laten zien. Hij zal dus vanuit een soort fascinatie voor een specifiek onderwerp zoals bijvoorbeeld een speciale soort vogel vertrekken. Hij zal vanuit de betekenis (Kenmerken, eigenschappen van de vogel) de vorm construeren en zo letterlijk de vogel aan de lezer zichtbaar maken.

Vb.

'White-Throated Needletail';

De publicatie die ik hierboven als voorbeeld heb aangehaald. In dit werk wordt het heel zichtbaar hoe Langdon de essentie van de vogel visualiseert. Hij realiseert dit door letterlijk de betekenis van de vogel dus al zijn kenmerken zoals zijn grootte, zijn vluchtsnelheid... een voor een neer te 'kopiëren' van de realiteit.

- I. De foto's van tonen de vogel op ware grootte. Op de voorkant is de bovenkant van de vogel te zien, op de achterkant de onderkant.
- II. De publicatie zelf weegt hetzelfde als één typische vogel.
- III. De pagina's waren zo opgelegd dat de vogel altijd met zijn kop door de drukpers vloog.
- IV. De snelheid waarop de print, vogel door de printer ging werd zo berekend dat elk vel papier met de hoogste snelheid van de vogel reisde.
- V. Het boek is gedrukt in Nieuw-Zeeland, waar de vogel inheems is, en per vliegtuig naar Europa getransporteerd, wat de volgende met en samenvalt met zijn jaarlijkse trek voor de zomer op het noordelijk halfrond.

(Langdon, J. [@jalangdon]. (2022, April 17)

I went to absurd lengths to align its graphic design with its content. Twitter. <https://twitter.com/jalangdon/status/1544017584252755975>

Het wordt dus zeer duidelijk dat voor James Langdon de achterliggende betekenis van zijn interesse de vorm construeert. Het idee van 'De vogel als een publicatie' is niet zomaar een techniek om de aandacht te trekken maar de Gimmick/Gimm wordt gecreëerd door de visualisatie van de vogel zijn essentie.

Vb.

'Peak Picture pixel pile'

Langdon had dit werk gemaakt om zijn fascinatie voor het berglandschap te visualiseren. Hij zal hierin slagen door een tool te ontwikkelen die de vorm van de berg omzet in een kleur histogram. Hierdoor zullen de kleurwaarden van de bergfoto veranderen naarmate de vorm van de berg. De tool wordt hier dus gebruikt als een aandachttrekkende gimmick maar alweer wordt deze onderbouwd door James zijn interesse. De tool slaagt er ook in om de essentie van de berg en dus ook zijn interesse te visualiseren; de vorm en 'betekenis' staan hier letterlijk een op een.

Ik wou dit werk van Langdon ook nog even aanhalen doordat de "White-Throated Needletail" publicatie bijna een reflectie was van de Gimmick/Gimm gedachtensfeer. Het toonde de betekenis van de vogel door alle informatie/kenmerken zo reëel mogelijk neer te leggen in de publicatie waardoor vorm en betekenis op een lijn lagen. Terwijl dit werk er ook in slaagt om de essentie te visualiseren maar eerder door gebruik van een tool. Dit is ook een aspect dat vaak terugkomt in mijn eigen praktijk en meestal de opvallende eigenaardigheid naar voor brengt.

Mike Kelley

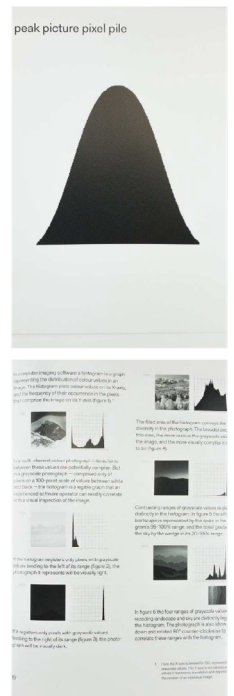
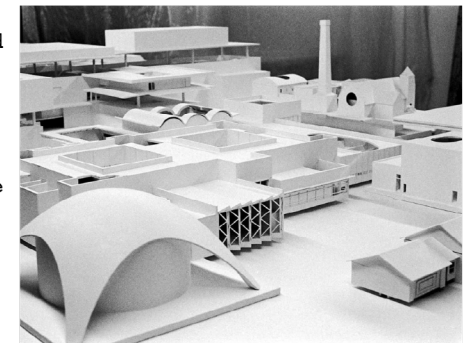
Mike Kelley is een kunstenaar die doorheen zijn werkpraktijk heeft gewerkt rond zijn positie in de tegencultuur. Hij is een kunstenaar die ook heeft nagedacht over de visualisering van aspecten zoals misvorming en misbruik. (Thema's die ook aanwezig waren en vaak gecreëerd werden door deze tegencultuur.) Bij het idee van het visualiseren van deze aspecten beginnen kenmerken van de Gimmick/Gimm naar boven te komen.

Vb.

'Educational Complex'

In dit werk wil Mike Kelley zijn persoonlijke misvorming visualiseren. Hij zal dit realiseren door elk complex dat doorheen zijn leven hem heeft misvormd neer te leggen in een maquette. Wat hier zichtbaar wordt is de essentie, kern van zijn persoonlijke misvorming die samenhangt met de vorm.

Als kijker word je direct aangetrokken door de kakofonische maquette die samenhangt door huizen, scholen, instituten... maar door te blijven kijken zal meer en meer van de betekenis zichtbaar worden. Mike Kelley zal er dus in slagen om de essentie van zijn misvorming te visualiseren.

Het de-contextualiseren zou je ook kunnen zien als een tool om de essentie van de gimmick te visualiseren. Gimmick; I

Je zou dit werk van Kelley ergens ook kunnen samenhangen met de 'peak picture pixel pile' van James Langdon doordat ze allebei gebruik maken van een tool om hun betekenis en vorm te verenigen.

Karel Martens

Karel Martens is een Nederlandse ontwerper die heel sterk werk maakt maar die ik even wou aanhalen niet voor zijn werk maar een techniek die vaak geassocieerd wordt met hem. Het gebruik van vormen in combinatie met kleuren die een patroon moeten vormen. Dit patroon kan op een grote schaal worden gebruikt om de vormen duidelijk te maken maar worden soms ook gebruikt om een groter beeld te visualiseren.

Deze zijn visueel heel sterk en als toeschouwer zou je urenlang kunnen dwalen door dit doolhof van patronen en kleuren maar ze worden verder niet ondersteunt door een achterliggende betekenis. Martens probeert echter niet een specifieke interesse of essentie te visualiseren, hij wil eerder een visueel spektakel creëren. Doorheen de jaren heb ik dit gebruik van patronen als een gimmick geassocieerd met Karel Martens. Bij hem werd het duidelijk dat het soms ook mogelijk is voor het aandachttrekkend karakter om de achterliggende essentie, betekenis geheel door te slikken. Het zal hierbij dus niet langer gaan over de Gimmick/Gimm maar eerder over de gimmick in zijn originele negatieve definitie.³

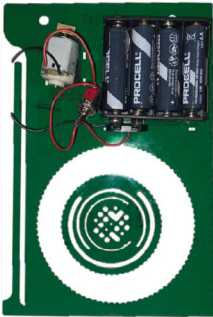
Eigen praktijk

Doorheen de evolutie van mijn eigen praktijk is het verschil tussen werk dat gebruikt maakt van de opvallende gimmick en Gimmick/Gimm zichtbaar geworden. Een van mijn projecten waar ik puur de gimmick had ingezet om mijn werk opvallend te maken is dit werk.

Vb.I

De gegeven opdracht was om een tekenlat, tool te creëren die daarna ingezet ging worden om typografische vormen te ontwerpen. Ik vond dit idee interessant maar wou voor mezelf een extra inzet toevoegen zodat ik meer interesse ging tonen tegenover het project. Hierdoor had ik de lat zelf een spirograaf gemaakt en hierop ook nog een micro dc-motor geplaatst. De motor zorgde ervoor dat de lat op zichzelf kon bewegen maar voor het ontwerpen had de lat noch hulp nodig van de toeschouwer. De gebruiker kreeg hierdoor ook de keuze om de lat, robot op zichzelf te laten ontwerpen of door meer druk te zetten het ontwerpen in de eigen hand te nemen. Hierdoor werd de motor een louter sieraad voor de lat.

Bij het neerschrijven van dit project klinkt de uitwerking interessant maar er was echter geen betekenis die ik wou samenhangen aan de vorm. Ik wou de lat visueel interessant maken zoals de patronen van Karel Martens. Ik denk ergens ook dat ik zo'n kakafonie van gimmicks had gemaakt puur voor de gedachten dat er een extra aspect aanwezig moest zijn. In mijn ogen kon deze ervoor zorgen om het werk te onderscheiden van de rest. Hier had ik dus gebruik gemaakt van de gimmick met zijn opvallende eigenaardigheid niet van de Gimmick/Gimm.

Bij het gebruik van de tweede techniek ben ik ergens ook bang dat ik dit gebruik louter als een trucje is om de tekst te onderscheiden van de rest. Niet om de essentie van de tekst grammatisch te visualiseren. Gimmick; II Gimm; I

Met dit voorbeeld wil ik niet aanhalen dat het gebruik van een gimmick ervoor zorgt dat het werk 'slecht' is maar wou ik eerder het verschil tussen de gimmick en Gimmick/Gimm zichtbaar maken. De patronen van Karel Martens zijn visueel enorm sterk maar zouden in mijn ogen nog sterker zijn als ze onderbouwd werden met een betekenis. De patronen zouden dan eerder gebruikt moeten worden om de essentie van iets te visualiseren louter dan hun eigen visueel karakter te illustreren.

Vb.II

Een ander werk dat de overgang van gimmick naar Gimmick/Gimm zichtbaar maakt is dit project. Hierbij wou ik mijn interesse voor een specifiek gebouw wou visualiseren. Het belangrijkste aspect van dit gebouw was haar uitwisselbaar karakter. Deze was onderbouwd doordat elke kamer een aparte capsule was die bij nood aan reparatie of vernieuwing eruit gehaald kon worden. Deze capsules werden ook ondersteunt door twee torens die het gebouw stabiel hielden.

Ik ben bij dit werk vanaf het begin vertrokken uit het idee om de essentie van het gebouw vast te stellen aan de vorm. Ik had dit uitgevoerd door het gebruik van een ringmap in combinatie met plastic hoesjes die zich onderverdeelden in acht horizontale vakken. Alle afbeeldingen werden geplaatst in deze hoezen terwijl de teksten rondom de afbeeldingen werden geplaatst om ze te ondersteunen. Hierdoor werd het ook mogelijk voor de toeschouwer om de afbeeldingen te vervangen. De opvallende eigenaardigheid van de ringmap, het werk was ondersteund door de betekenis die zeer natuurlijk vasthing aan de vorm. Dit was doordat het gebouw vertrok vanuit een interesse om de essentie van fluïde architectuur te visualiseren.

Vb.III

Het laatste werk dat ik wou aanhalen voor de Gimmick/Gimm is deze publicatie. Dit is een manual die de monopoly achter de Adobe Creative Suite beschrijft en hiervoor open-source alternatieven poseert. Open-source programma's zijn gebouwd op basis van software waarvan de broncode vrij beschikbaar wordt gesteld voor eventuele wijzigingen en herdistributie. Ik heb doorheen de publicatie de essentie van de open-source gevisualiseerd door gebruik te maken van open-source programma's maar ook op basis van een 'nieuwe' manier van printen. Voor dit project had ik mijn eigen printtechniek 'ontworpen' door het hanteren van een tekenplotter. Deze machine maakte het mogelijk om de manual te printen in grafiet. Dit maakte het uitvoerbaar voor de lezer om bepaalde informatie te verwijderen maar ook om zelf nieuwe informatie toe te voegen.

Het potlood was hier dus duidelijk het opvallend kenmerk van de manual. Deze techniek was niet om de publicatie puur visueel aantrekkelijk te maken maar eerder de essentie van de open-source te visualiseren. Dit laatste werk toont voor mij aan hoe mijn persoonlijke praktijk de laatste stap heeft gezet van een louter 'nutteloze' gimmick naar de Gimmick/Gimm.

gimmick - WikiWoordenboek. (n.d.). <https://nl.wiktionary.org/wiki/gimmick>.
Wikipedia contributors. (2023).
Psychogeography. Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/wiki/Psychogeography>.
Langdon, J. (2014). A School for Design Fiction. Spector Books.